

מעדני אשר

גיליון תט"ו
(שנה ט')
פרשת נשא תשע"ב

י"ל ע"י
מכון "מעדני אשר"

הודעה משמחת

אפשר לשמוע שיעורים מ"מעדני אשר" ע"י מערכת קול הלשון 03-6171111
ללשון הקודש: 111-47 לאידיש 311-12

סוטה פחותה מבת עשרים האם לא היה משקים אותה כיון שבשמים מענישים רק מגיל עשרים?

בפרשת ה' כ"ד והשקה את האשה את מי המים המאריים וגו'.

וברמב"ן בפרשתו פרק ה' כ"א כתב וז"ל הנה אין בכל משפטי התורה דבר תלוי בנס זולתי הענין הזה, שהוא פלא ונס קבוע שיעשה בישראל בהיותם רובם עושים רצונו של מקום, כי חפץ למען צדקו ליסר הנשים שלא תעשינה כזמת יתר העמים, שיהיו ראויים להשרות שכניה בתוכם.

הנה איתא בגמ' שבת פ"ט ע"ב שבת דין של מעלה אין מענישין פחות מבן עשרים.

וכן כתב הרמב"ם בפירוש המשניות סנהדרין פרק ז' שאין הקב"ה מעניש בכרת אלא אחר עשרים שנה, ואין חלוק בזה בין זכרים לנקבות.

יש לחקור האם סוטה פחותה מבת עשרים שנה לא היו משקין אותה כיון דקימ"ל דאין מענישים בבית דין של מעלה פחות מעשרים והשקאת סוטה היא כמיתה בידי שמים דהעונש מגיע מהשמים או דילמא כיון דהמיתה נגרם ע"י השקאת הכהן מקרי מיתה בידי אדם ומגיל שמחוייבת במצות משקין אותה.

הנה בשו"ת צפנת פענח לרוגאצובער סימן ר"ב נשאל מהגאון רבי אלחנן הלפרין שליט"א האם משקין סוטה פחותה מבת כ' שנים כיון דהשקאת סוטה חשיבה מיתה בידי שמים ע"ש מה שהאריך בזה ומניחו בצ"ע.

וכן בשו"ת מהר"ש ענגיל חלק ה' סימן ס"ז נשאל ע"י הגאון רבי אלחנן הלפרין שליט"א שאלה הנ"ל, ודן באריכות בהאי שאלה.

ויש שמביא ראיה שמשקין אף פחותה מבת עשרים: מהא דכתב הרמב"ם הלכות סוטה פרק ב' הלכה ג' שקטנה אין משקין אותה דכתב בפרשתו ה' כ"ט אשר תשטה אשה תחת אישה, תחת אישה פרט לקטנה, משמע דמהשגיג לכלל גדלות דהיינו בגיל י"ב שנים משקים אותה אף שלא הגיעה לגיל עשרים, כיון דכבר הגיעה לגדלות, כך כתב בספר בית אהרן כללי הש"ס ע"מ של"ה.

ובכלי חמדה בפרשתו ע"מ ל"ד ע"ב כתב וז"ל ובאמת נראה דעונש דהשקאה הוא בגדר עונש מיתה בידי אדם דהתורה הקדושה אמרה דאם נשקה אותה במים המאריים תמות, והמים יש לו הסגולה, א"כ הכהן המשקה אותה הוא הממית ואין זה בגדר מיתה בידי שמים, ולכן כל שהוא גדולה מ"ב שנה שוב המים בודקין אותה ואינה ככל מיתה בידי שמים שאין מענישין בבית דין של מעלה בפחות מבת עשרים.

מעדני אשר: נראה להעיר לפי מה שכתב בשו"ת חתם סופר יורה דעה סימן קנ"ה וז"ל כי לא נאמרו שיעורים הללו שבני כ' נעשו בני עונשים למעלה אלא בעונשים על חטאים המחודשים לשעה כגון עונשי דור המדבר וכן בשרה נאמר בת עשרים כבת ז' בלא חטא התם קודם מתן תורה הוה והכל אצלה כמצות שכליות וע"ז נאמרו שיעורים הללו, אבל עונשי התורה אין שום חלוק כי שיעורים הלכה למשה מסיני בין למלקות בין לקרבן ובן י"ג שהביא ב' עשרות שוה לכל עונשים שבתורה, א"כ לפי זה בודאי משמקין את הסוטה אף בפחותה מבת עשרים, ועיין בשו"ת נודע ביהודה יור"ד מהדורא תנינא סימן קס"ד.

אבל בספר יוסף דעת יור"ד סימן שע"ו הביא ראיות ברורות מגמ' ומהראשונים דקודם בן כ' אינו בר עונשים בבית דין של מעלה.

סוטה ששתתה את המים המאריים

האם היתה מברכת על זה ברכת המצוות או הנהניו?

הנה בספר טעמא דקרא בפרשתו להגר"ח קניבסקי שליט"א כתב וז"ל שאלו אם הסוטה מברכת על שתית המים, ומסיק:

הנה ברכת הנהניו: פשיטא שאין מברכין כיון שנותן דבר מר לתוך המים אינה נהנית.

וברכת המצוות: אם היא טמאה, בודאי אינה מברכת, שאין מברכין על העונש כמו שכתבו הראשונים דאין מברכין על חייבי מיתת בית דין, אלא אפילו יודעת בבירור שהיא טהורה כיון שתחילת ענינה בעבירה אין מברכין על דבר שבא בעבירה כמו שכתב בשו"ת הרשב"א חלק א' סימן י"ה שאין מברכין על השבת הגזילה וריבית דכל מצוה שקיומה בא ע"י עבירה אין מברכין על זה, א"כ ה"ה הכא אין מברכת האשה על המים המאריים.

ברכת מזל טוב

למורנו ורבינו הנערץ המלמדנו בינה דעת ויראת ה' בשיחות קודש המלאים חסידות בלבת אש

כ"ק הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

לרגל שמחת נישואי בתו הכלה שתחי' עב"ג החתן המופלג והמוטלם הב' יעקב מרדכי היילפרין שיהי'

בן הרה"ג ר' נפתלי עבי היילפרין שליט"א

רב דק"ק טשערנוביל בירושלים

ונכד כקש"ת מרן אדמו"ר מטשערנוביל שליט"א

ענני הגפן בענני הגפן דבר נאה ומתקבל

המאלין שומעו לקחו בני הבצורה כ"כ ק"צ ו' ג'א

גליון זה נודב לעילוי נשמת

הרב אברהם ברוך בן הרב גדליהו ז"ל

נלב"ע ח"י סיון ת.נ.צ.ב.ה.

הונצה ע"י בנו ידידנו הנדיב הנכבד

הרב גדליה מרדכי שטרן שליט"א ירושלים

גליון זה נודב ע"י ידידנו הגאון רבי חיים אהרן בלייער שליט"א מו"צ בירושלים ומח"ס הנפלאים חוקי חיים לרגל שמחת הולדת בנו במזו"ט יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה וברכת מזל טוב לאביו ידידנו הנגיד הנכבד רבי יהושע שמואל בלייער שליט"א לונדון

**איך יש מציאות שהמים יבדקו את הסוטה
הרי כשהבעל אינו נקי מעוון המים אינם בודקים?**

בפרשתן ונקמה האיש מעון, והאשה תשא עוונה.

הנה בגמ' סוטה כ"ח ע"א, וכן מ"ז ע"ב דרשין בזמן שהאיש מנוקה מעון, המים בודקין את אשתו, אין האיש מנוקה מעון, אין המים בודקין את אשתו.

יש להקשות: הרי איתא בגמ' סוטה ב' ע"א אמר ריש לקיש אין מזווגין לו לאדם אלא לפי מעשיו, א"כ יוצא דכל אדם שאשתו עושה עבירות הוא נמי עשה עבירות, א"כ יוצא דכל פעם שהאשה אינו מנוקה, האיש נמי אינו נקי, א"כ איך יש מציאות שהמים יבדקו את האשה, כך מקשה החתם סופר בפרשתן בתורת משה, וכן בנדה ב' ע"א, וכן הגאון רבי יהונתן איבשיץ בספרו דברי יהונתן בפרשתן, וכן בכלי חמדה בפרשתן ע"מ 70, וכן בשו"ת תירושי ויצהר סימן קל"ג.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ שיטת רש"י קדושין כ"ז ע"ב, סוטה כ"ח ע"א, יבמות נ"ח ע"א ע"פ אור חדש באריכות נפלאה בענין זה דהא דבעינן שהבעל יהא נקי מעבירות זה רק מעבירות לאחר שנסתרה אשתו, אבל אם היה לו עבירות לבעל קודם שנסתרה בודק המים, א"כ אתי שפיר דאע"פ שהיה רשע בעת הזיווג, מ"מ המים בודקים, מעדני אשר.

אבל הרמב"ם הלכות סוטה פרק ב' הלכה ח', עיין במאירי שבועות ה' ע"א חולק עליו וסבירא ליה כרש"י, **חולק על זה:** וז"ל כל איש שבא ביאה אסורה מימיו אחר שהגדיל אין המים המאריים בודקין את אשתו, ואפילו בא על ארוסתו בבית חמיו שאסורה מדברי סופרים אין המים בודקין את אשתו שנאמר במדבר ה' ל"ה ונקמה האיש מעון והאשה ההיא תשא את עוונה, בזמן שהאיש מנוקה מעון האשה נושאה את עוונה ע"כ.

וכן ברמב"ן בפרשתן כתב יש מפרשים, שאם בעל הבעל שום בעילה אסורה כל ימיו אין המים בודקין אותה, והעולה מן ההלכה, שאפילו היו בניו ובנותיו בעבירות ולא כהה בהם לא היו בודקין.

א"כ לפי דברי הרמב"ם והרמב"ן הדרא קושיא לדוכתא.

ב. ע"פ מה דכתב רש"י בשם הגמ' ברכות ס"ג ע"א דמי שעייב תרומות ומעשות לבסוף יצטרך לכהן, שאשתו נעשית סוטה, א"כ אין זה בכלל עון שאין המים בודקין אותו, לכן שפיר משכחת שהמים יבדקו אותה, כך תירץ החתם סופר בפרשתן בתורת משה.

ג. ע"פ מה דאיתא בגמ' יבמות נ"ח ע"ב וברש"י שם דיש תנא דלא סבירא ליה האי הלכה דרק בזמן שהאיש מנוקה מהעוון המים המאריים בודקים אותה, א"כ אפשר דריש לקיש דסבירא ליה דאין מזווגין לו לאדם אלא לפי מעשיו נמי לא יסבור האי הלכה, כך תירץ בשו"ת תירושי ויצהר סימן קל"ג.

ד. ע"פ שיטת המהרי"ק דמי שאומר מותר שחשב שמותר לעבור עבירה נמי המים בודקים את אשתו, לפי הנ"ל אתי שפיר דבאמת אינו מנוקה מהחטא, אבל מעוון מנוקה דעוון היינו במזיד, לפי הנ"ל אתי שפיר, כך תירץ בכלי חמדה בפרשתן ע"מ 70.

ה. נראה לתרץ ע"פ מה דאמרינן בגמ' סוטה ב' ע"א דרק בזיווג שני הזיווג לפי מעשיו, אבל בזיווג ראשון אינו תלוי במעשיו, א"כ אתי שפיר דתורת סוטה שהמים בודקים אותה, מיירי מזיווג ראשון, אבל באמת באותם זיווגים מזיווג שני שהם לפי מעשיהם לא היה יכול לבדוק כיון שהבעל אינו מנוקה מעוון, מעדני אשר.

מעדני אשר: מדחזינן דכל הני אחרונים שהקשו קושיא זו, לא תרצו תרוץ פשוט הנ"ל, ש"מ דלא מיסתבר לומר דהפסוק מיירי רק בזיווג ראשון.

**מדוע קדושת כהן גדול יותר חמור מקדושת נזיר
הרי לנזיר יש יותר איסורים לטמאות למת?**

בפרשתן ו' כל ימי הזירו לה' על נפשות מת לא יבא.

הנה הרמב"ם הלכות נזירות פרק ה' הלכה כ"א **כתב** שהנזיר שטמא עצמו, לוקה ארבע מלקיות, משום לא יטמא, ומשום לא יחל דברו, ומשום לא תאחר לשלמו, ומשום לא יבוא.

איתא במשנה נזיר מ"ז ע"א כהן גדול ונזיר שהיו מהלכין בדרך ומצאו מת מצוה, רבי אליעזר אומר יטמא כהן גדול ואל יטמא נזיר, וחכמים אומרים יטמא נזיר ואל יטמא כהן, שנזיר אין קדושתו קדושת עולם, ואל יטמא כהן שקדושתו קדושת עולם.

יש להקשות: על שיטת הר"ן יומא פ"ג ע"א שכתב דעדיף לשחוט לחולה בשבת ולא לתת לו נבילה, דאע"ג דנבלה איסור לאו, ושבת איסור סקילה, מ"מ אין איסור נבלה קל מאיסור שבת דאיכא חומרא אחרינא בנבלה לפי שהאוכלה עובר על כל זית וזית שבה אבל לענין שבת לא עבר אלא בשעת שחיטה וחד לאו הוא, דקשה מהא דחזינן דלחכמים כהן גדול ונזיר שפגעו במת מצוה יטמא נזיר ואל יטמא כ"ג שקדושתו קדושת עולם וקשה נהי דקדושת כ"ג חמור, מ"מ נזיר חמור טפי דאית ביה לאוין הרבה כמ"ש הרמב"ם, ובכהן גדול ליכא אלא חד לאו, כך מקשה בשער המלך פרק י"ד הלכה י"ז ממאכלות אסורות, וכן במנחת חינוך חלק ב' מצוה רע"א ע"מ של"ד וכן בשו"ת בית שערם אור"ח סימן ק"ב, וכן בשו"ת אחיעזר חלק ב' יורה דעה סימן כ', וכן בשו"ת מהרש"ם חלק ז' סימן קנ"א.

איכא כמה תרוצים:

א. יש לחלק דהר"ן מיירי שעובר הרבה פעמים לאו דנבלה בזה אחר זה, בזה אמרינן דנבילה חמור, אבל בהאי דנזיר שעובר ד' לאוין בבת אחת זה לא מקרי חמור, כך תירץ בשער המלך פרק י"ד ממאכלות אסורות הלכה י"ז, אבל כותב דתרוץ זה צ"ע.

ב. אפשר דבלי יחל ובל תאחר גם עשה דכל היוצא מפיו אשר דין נדר עליהם וישנם בשאלה נדחים מפני העשה כדן כמו דילפינן ממצורע ופשיטא דיטמא נזיר וכל עיקר מחלוקתו של ר"א וחכמים הוא רק מפני העשה דקדוש יהיה השוה בכהן ונזיר איזה קדושה עדיפא אבל רבוי הלאוין אינם מעלים בזה כיון שאותם הלאוין ישנם בשאלה, כך תירץ בספר משנת חכמים מצוה שע"ו, וכן בשו"ת מהרש"ם חלק ז' סימן קנ"א, וכן בשו"ת אחיעזר חלק ב' יורה דעה סימן כ'.

האם יש חיוב להקדים נזיר לפרנסו קודם שאר ישראל?

בפרשתן ו' כל ימי נדר נזרו וגו' קדש יהיה וגו'.

הנה בשו"ת **תורה לשמה** סימן ר"מ נשאל בהא דקימ"ל יור"ד סי' רנ"א סעיף ט' היו לפניו עניים הרבה ואין בכיסו כדי לפרנס או לכסות או לפדות את כולם, מקדים הכהן ללוי, והלוי לישראל, והישראל לחלל וכו'.

ונסתפקנו: אם היה ישראל אחד נזיר אם קודם לשאר ישראל, ואת"ל שקודם לישראל אם קודם ללוי ומסיק: ודאי הנזיר קודם ללוי, יען כי הנזיר נקרא קדוש ויש לו קדושה יתירה על לוי שאינו מטמא למתים, משא"כ הלוי, אך אינו קודם לכהן, ואפילו היה נזיר עולם, מפני שהכהן קדושתו קדושת עולם והנזיר קדושתו קדושת שעה.

וגם בנזיר עצמו יש הדרגות: שאם יש נזיר עולם ויש נזיר שלוששים יום, נזיר עולם קודם, וכן נזיר מאה קודם לנזיר שלוששים וכמ"ש בגמרא דנזיר ופסוקה להלכה בהרמב"ם ז"ל הלכות נזירות פ"ז הלכה י"ג.

כיצד ניתן להשקות סוטה הרי הסוטה תחשוב

מחשבת פיגול בעת הקרבת המנחה?

בפרשת ה' ט"ו והביא האיש את אשתו אל הכהן והביא את קרבנה עליה עשיית האיפה וגו'.

יש להקשות: לשיטת רבי אליעזר ברבי יוסי זבחים מ"ז דסבירא ליה דהבעלים יכולים לחשוב מחשבת פיגול בקרבן, א"כ איך יש מציאות לבדוק סוטה ע"י השקאת מים המאורים, הרי קודם ההשקאה על הכהן להקריב את מנחת סוטה שהיא מנחה המובאת ע"י הסוטה, והנה הסוטה אשר בוודאי תחפוץ להינצל מוצבת בטנה ונפלה ירכה תפגל את המנחה כדי שהמים לא יבדו אותה, כך הקשה הגאון רבי יוסף ענגיל וחיבר ספר בשם גבורות שמונים, שמונים תרוצים על קושיא זו, וכן הקשה בשו"ת דברי חיים אורח חיים חלק ב סימן ט"ז, וכן בשדי חמד כללים מערכת המ' כלל י"ז, וכן בשו"ת נשמת חיים סימן קפ"ו, וכן בשו"ת דובב משימים ח"ג סי' קכ"ח, וכן בטל תורה סוטה כ"ג ע"א, וכן בשו"ת שו"ת אבני נזר חלק חושן משפט סימן פ"ו, וכן בשו"ת דברי יציב אור"ח סימן ח'.

איכא כמה תרוצים:

א. המנחה היא ממון הבעל, ורק שהבעל מזכה לה שיהיה לה שותפות בגווה, והנה זה פשוט אם היתה רוצה האשה לזכות חלקה בהמנחה קודם הקדישה בכלי ולפדותה להדיוס חלקה, בוודאי אין במעשיה ממש, דהבעל לא נתן לה רק לנדרה, אבל לא לצורכה, ואם כן אם תפגל ולא תתכפר בה, בוודאי למפרע לא זכתה, ולא גרע מנתן לה על מנת שאתה נותן לפיך דלא זכתה רק לאכילה כמבואר ברשב"א ורישב"א קידושין ל"ג ע"ב וא"כ לא תוכל לפגל מחמת שהוא שלה גם כן, דזה ליתא דאם תפגל מעולם לא זכתה בה, כך תירץ בשו"ת דברי חיים אורח חיים חלק ב' סימן ט"ז, וכן תירץ בשו"ת אבני נזר ח"מ סימן פ"ו.

ובשו"ת דברי יציב אור"ח סימן ח' תמה על תרוץ זה: דאין הכי נמי דהסוטה לא תוכל לפגל, אבל מטעם דלא הוי מנחתה אין בודקין לה המים.

ותירץ: דכיון דאם תפגל לא יהיה לה בעלות, והתורה הקפידה שיהיה מנחתה, ולזה לא תוכל לפגל ונשאר מנחתה. **ומוסיף הדברי יציב:** דבאמת דע"כ הקושיא רק דנילוף מזה דבעלים אין מפגלין, דהרי ע"כ התורה גלתה דין סוטה, וכן כתבו כל האחרונים, עיין בכל המקובץ בשו"ת דברי חיים סי' מ"א ובכללים מערכת המ"ם כלל י"ז, ובגבורות שמונים להגרי"י ענגיל זצ"ל וא"כ שפיר כתב בדברי חיים דיש לומר דרק בכה"ג שע"י כך נפקע הבעלות אין לה כח לפגל, משא"כ היכא דאכתי בעלים הם לר"א בעלים מפגלין.

ומתיר עוד הדברי יציב: דבאמת שבקרא במדבר ה' ט"ו כתיב והביא את קרבנה, ויש לומר שקפידת הכתוב להקנות לה המנחה בשעת הבאה, ואם בשעת הקרבה ע"י פיגול יצאה מרשותה אין זה שוב עיכוב.

ב. הא דיכולה לפגל רק אם עומדת בזמן הקרבת המנחה בתוך העזרה, אבל כשעומדת בחוץ בזמן הקרבת המנחה אינה יכולה לפגל, לפי הנ"ל לפי אתי שפיר שיכולים להוציא את הסוטה בזמן הקרבת המנחה מעזרה ולא תוכל לפגל, כך תירץ הגאון רבי יוסף ענגיל בספרו גבורות שמונים תרוץ ה', וכן תירץ במקדש דוד סימן ל"א.

ג. הא דבעלים מפגלים דווקא כשהכהן עבד עבודתו בשתיקה ואתי מחשבת בעלים ומוציא מידי מחשבתו, אבל אם הכהן אמר בפירוש להקריבו כדינו שוב אין מחשבת הבעלים מבטלת דיבורו של הכהן, ולמדתי כן ממה שכתב רש"י זבחים מ"ז ע"מ א' שמעתי שהבעלים מפגלין בעבודת הכהן וז"ל אם קיבל הכהן בשתיקה וחישבו הבעלים עליה על פיגול הוי פיגול עכ"ל דנראה דדקדק לכתוב אם קבל הכהן בשתיקה דבזה מחשבה מועלת היינו מחשבת הבעלים שהיא בדיבור דאתי דיבור ומוציא מידי מחשבה, אבל אם אמר הכהן בפירוש לקבל כתיקונו לא אתי דיבור ומבטל דיבור, כך תירץ בשדי חמד כללים מערכת המ' כלל י"ז ע"מ ק"ג.

ד. ע"פ מה שכתבו התוס' סוטה כ"ג ע"א ד"ה האומרת שהביאו בשם הירושלמי דמנחת סוטה הויא מנחה של שותפות, א"כ הרי קימ"ל בגמ' פסחים ס"ג ע"א וכן בזבחים מ"א דאין מפגלין בחצי מתיר, ואף לר"מ דס"ל דמפגלין בחצי מתיר, כבר כתבו התוס' בזבחים

ובפסחים ס"ג ד"ה ערלים דדבר המסויים ושלם בעינן, וא"כ שפיר מתורץ קושיא הנ"ל דכיון דמנחת סוטה היא של שותפות א"כ לא הוי כבעלים רק בחצי קומץ ולא הוי פיגול אפילו לר"מ, כך מביא בשדה חמד הנ"ל, וכן בשו"ת דברי חיים אור"ח חלק ב' סימן ט"ז.

אבל בשו"ת דברי חיים דחה תרוץ הנ"ל: מה שכתב דהוי מפגל בחצי מנחה, נראה דהוי המנחה חצי שלה וחצי של הבעל, וזה ליתא כלל דלא מצינו שתקדש חצי קומץ כמבואר מנחות ז' ע"א ורק דהוי נקדש לשם האשה ונקדש לשם הבעל כל המנחה וזה נקרא שותף שיש חלק להבעל בכולה ולהאשה בכולה וכמו שותפין בחצר שאין בו דין חלוקה ומשום הכי נקדש המנחה לכל אחד שלומה, ולכן שפיר קושיית העולם כיון דגם נקרא המנחה כולה שלה תוכל לפגל כולה וכמו גבי חצר שאין בה דין חלוקה דהוי כולה של כל אחד.

ד. ע"פ שיטות הראשונים תוס' פסחים ס"ג ע"א, וכן ב"מ מ"ג ע"ב, עיין רש"י מנחות ב' ע"ב דפיגול בעינן רק בדיבור ולא מהני במחשבה בלב, לפי אתי שפיר דמשמרים אותה שלא תפגל בדיבור, כך תירץ בשו"ת נשמת חיים סימן קפ"ו.

ה. ע"פ מה שכתב הר"ן בנדרים ל"ו ע"א שהקשה בפיגול איך יכול הכהן לאסור דבר שאינו שלו ותירץ משום דאדם אוסר דבר שאינו שלו על ידי מעשה, משא"כ בבעלים מפגלין עולה או מנחה אין יכולין לאסור ממון גבוה בלא מעשה ובעלים מפגלין רק בקדשים קלים דהוי ממון בעלים, כך מביא בשו"ת אבני נזר ח"מ סימן פ"ו בשם נכדו, ובשו"ת אבני נזר דחה תרוץ זה ע"ש באריכות.

משיב כהלכה

מזרח זה נרוב ונערך ע"י ידידתי הרב מרדכי זיסקינד הגר שליט"א ברוקלין

11 פרשת סוטה. בגמ' סוטה ק"ל שאם יש ע"א שאשה נטמאה אין משקים אותה דאין המים ברוקים, וברשב"א בתשובה נסתפק מה יהיה אם אותו שקינא לה ונסתרה עמו הוא עצמו מעיד שנטמאה אם יהא נאמן דהא אין אדם משים עצמו רשע. וצ"ע דהא התוס' בב"מ דף ג' כתבו דכשאמר כלתי חלב במזיד נאמן אע"ג דאין אדם משים עצמו רשע משום דעושה כך כדי לעשות תשובה ואינו רוצה להביא חולין בעזרה, וא"כ גם כאן אינו רוצה שימתקו את השם שלא לצורך, וא"כ בוודאי שיהא נאמן הבעל שהוא הע"א ולא ישיקוה מי סוטה.

12 ונקתה ונורעה זרע, זה כחו ובגמ' סוטה וכו' א"שאם היתה יולדת תלד בצער תלד בריחה, יולדת נקבות תלד זכרים, קצרים תלד ארוכים, שחורים תלד לבנים, והאבן עזרא פירש שזה בשכר הקלון שהיה לה. וקשה א. הרי בכל מקרה עברה על איסור ייחוד שאסור מן התורה, א"כ גם אם היא טהורה מדוע מקבלת כזה שכר. ב. לכאור קשה גם על חנה אשת אלקנה שאמרה ומונא בברכה לא: לפני הקב"ה אם תראה בעניי אמתך מוטב, ואם לאו אלך ואסתתר בפני בעלי וישקו אותי מי סוטה ונקתה ונורעה זרע, וצ"ע ג"כ איך היה מותר לה לעשות את זה, הרי אם תסתתר תעבור על איסור והיא הייתה צדקנית. ג. בספר מאיר עיני חכמים לאוטוביוגרפיה, תירץ שאין הכוונה שתנה הייתה נסתרת באופן של ייחוד, אלא רק כמדוייק שם בפני אלקנה בעלה, אבל לא באופן של ייחוד האסור, וצ"ע על דבריו א"כ הרי תעבור איסור חמור יותר של מחיקת השם דהרי אז אין דין להשקותה, ועוד קשה שהרי גם אז המים לא יגרמו לה שונקתה ונורעה זרע, וא"כ מה תרתיב בזה.

13 בגמ' סוטה דף ג' א' נחלקו תנאים שרבי ישמעאל סובר שוקנא את אשתו לעולם בהם תעבודו, ולה יטמא, הם רשות ורבי עקיבא חולק וסובר שהם חובה, והקשו בתוס' שם, א"כ או לר"י חסר ג' מצות מתרי"ג, או לרע"ק ישנן ג' מצות יתרות, וצ"ע דמאי מקשים הא בגמ' מנחות דף כ"א נחלקו ר"י ורע"ק דלר"י ציצית הוי ד' מצות, ולרע"ק הוי מצוה אחת א"כ החשבון מדוקדק שג' מצות שחיסר רבי ישמעאל ממלא בג' מצות נוספות של ציצית.

14 למי"ד חצי שיעור אסור מן התורה, איך יהא מקרה של חצי שיעור שהוא מותר מן התורה ואפילו כשחזי לאיצטרופי, ואזר מן המקרים שיך לפרשת השבעו.

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה על סך 1000 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הוזהב ייבדוק תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין שם וטלפון על התשובות. **נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות ענו.**
- אנא חוזרים ומבקשים, השולחים בכתב יד, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס.
- לברורים ופרטים נוספים בטלפון 057-3154010.

מכתבים למערכת

מדוע מברכים ברכת התורה הרי על דבר שמקיימים רק למניעת נזק אין מברכים

מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דאיתא בגמ' שבת פ"ח ע"א "ויתיצבו בתחתית ההר" א"ר אבדימי מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כנגיית ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם א"ר אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייא, ופירש רש"י שם שאם יזמנים לדון למה לא קיימתם מה שקיבלתם עליכם יש להם תשובה שקבלוהו באונס, יש להקשות דהא קימ"ל ח"י"ם סימן קנ"א ס"ק ג' תלודו וזבין זביני וזבינא דאם כופין אדם למכור חפץ ואם לא הורגים אותו היא מכירה גמרה ולא מהני טענת אונס, דאגב אונסיא גמר ומקנה, א"כ מדוע היא כפיית ההר טענת אונס.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת נראה לתרץ ע"פ מה דמבואר ברמ"א ח"י"ם סימן ר"ה דרך כשאנסוהו למכור הוא זבינא, אבל אם אנסוהו לקנות אינו קנין, ועיי"ש בנתיבות דאע"ג דלגבי קדושין באה"ע סימן מ"ב משמע דאנסוהו לקנות הוא קדושין, התם משום חומרא דקדושין, א"כ נראה דבמתן תורה היו ישראל קונים א"כ שפיר יכולין לטעון שהקבלה היה באונס, דקנייה לא מהני ע"י כפייה

מדוע היו יכולים לטעון על מתן תורה שאינו חל דהויא באנס הרי תלוייה וזבין זביני וזבינא מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דאיתא בגמ' שבת פ"ח ע"א "ויתיצבו בתחתית ההר" א"ר אבדימי מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כנגיית ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם א"ר אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייא, ופירש רש"י שם שאם יזמנים לדון למה לא קיימתם מה שקיבלתם עליכם יש להם תשובה שקבלוהו באונס, יש להקשות דהא קימ"ל ח"י"ם סימן קנ"א ס"ק ג' תלודו וזבין זביני וזבינא דאם כופין אדם למכור חפץ ואם לא הורגים אותו היא מכירה גמרה ולא מהני טענת אונס, דאגב אונסיא גמר ומקנה, א"כ מדוע היא כפיית ההר טענת אונס.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת נראה לתרץ ע"פ מה דמבואר ברמ"א ח"י"ם סימן ר"ה דרך כשאנסוהו למכור הוא זבינא, אבל אם אנסוהו לקנות אינו קנין, ועיי"ש בנתיבות דאע"ג דלגבי קדושין באה"ע סימן מ"ב משמע דאנסוהו לקנות הוא קדושין, התם משום חומרא דקדושין, א"כ נראה דבמתן תורה היו ישראל קונים א"כ שפיר יכולין לטעון שהקבלה היה באונס, דקנייה לא מהני ע"י כפייה

מעדני אשר: יש לציין דכן תירץ החתם סופר ע"י ג' ע"ב, וכן בדרשות ח"י"ם ע"פ ס"ס וכתב דכל האחרונים שכן הקשו את הקושא הנ"ל, הם הבינו דכיון שהיהודים נתחייבו לקיים את התורה הוויא כמכרו עצמם לעבדים.

האם אשה מותרת להתפלל לבילי שבועות מערב מבעוד יום כיון שאינה מצוה על ספירת העומר
מה שחקרתם במה שכתב הט"ז אורח חיים סימן תצ"ד שמאחריו להתחיל ערבית בכניסת שבועות כדי שיהיו ימי הספירה תמימות, דיש לחקור האם נשים שפטרות ממצות ספירת העומר מותרות להתפלל במקום או לעשות קידוש או דילמא אסורות דבעינן שהימים יהא תמימות.

הגאון רבי דוד לויצ'ין שליט"א ראש כולל החל התלמוד ת"א נראה להעיר דאותם נשים שקיבלו עליהם לספור ספירת העומר דכתב במגן אברהם דשויה עליהם כחובה, א"כ בודאי שאסור להם להתפלל לבילי שבועות קודם צאת הכוכבים דברדאי בעינן להקפיד על תמימות.

מי ששכח לברך שהחיינו בחג השבועות האם יכול לברך שבעת ימים לאחר שבועות
מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים במי שלא בירך שהחיינו בחג השבועות האם יש לו תשלומין כל שבעה כמו שיש תשלומין לקרבנות או דילמא לגבי זה אין תשלומין, והבאתם דהחק יעקב והמגן אברהם והבאר היטב סוברים דיש תשלומין לברכת שהחיינו כל שבעה, אבל האליה רבה, והשערי ציון חולקים וסבירא להו דאין תשלומין לברכת שהחיינו של חג השבועות.

הרב ליבל דודוביץ שליט"א ירושלים נראה להעיר שבהגהות אבן ישראל להגר"י פישר ראב"ד ירושלים על המשנה ברורה הכריע חקק יעקב והמגן אברהם דמי שלא בירך שהחיינו בחג השבועות, יכול וחייב להשלים שבעה ימים ולברך על החג.

האם כהן מותר לטמא עצמו למת כשיש גוים שיכולים לקבור את המת
מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים במת שיש נכרים שקבורו אותו האם אסור לכהן ליטמא אליו כיון שיש מי שקבורו אותו אינו נקרא מת מצוה או דילמא כיון שזה בזיון שנכרים יקברו אותו נקרא מת מצוה ומותר לטמא אליו.

הרב ישראל הולצ'ין שליט"א אשדוד נראה להביא ראיה, מלשון הגמ' דהנה בחידושי הריטב"א יבמות פ"ט ע"ב ב"י מביא בשם הירושלמי דמה הגדר של מת מצוה וז"ל הירושלמי במסכת נזיר דקורא ואחרים עונים אותו וזהו שהכהו הבא ליטמא קורא לאחרים לבא לקבורו ואין עונים אותו ולפיכך אמרה תורה שיטמא לו בעצמו, ולא כתוב שם ישראלים, משמע כאותן שיטת דכשיש נכרים שיכולים לקבור נמי אסור לכהן ליטמא למת.

הרב יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון הרב שלפי מה שמבואר בתוס' סוף מ"ז ע"א שרק במצוה שיש עליה שמחה תקנו שהחיינו, א"כ מיסתבר שאי אפשר לברך שהחיינו אחר שבועות משום שכבר עבר הזמן שמחה, משא"כ בפסח וסוכות שהשמחת יו"ט נמשך כל שבעת ימים, א"כ מיסתבר שאפשר לברך שהחיינו כל שבעת ימים.

האם מותר לשפוך יין של שביעית בשעת אמירת ההגדה
מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים בהא דאיתא ברמ"א אורח חיים סימן תע"ג סוף ד' נוהגין לזרוק מעט מן הכוס באצבע כשמגיע לרם ואש ותמרות עשן, וכן כשמוכר המכות דצ"ח עדיש באח"כ האם מי שיש לו יין של שביעית לארבע כוסות נמי מותר לו לשפוך או דילמא כיון שיש איסור להפסיד פירות שביעית איכא איסורא לשפוך.

הרה"ג יוסף חיים הלוי בירנבוים שליט"א כולל באר יוסף מודיעין עילית מה שהבאתם דהשערי ציון העיר על החק יעקב וז"ל ולעניות דעתי לא נהירא כלל, דודאי אם יעשה הזמן לרגל יעבור על כל תוסף ואין יברך שהחיינו על זה, נראה להעיר, דראיתי בספר באר המועדים סי' י"ג שכתב לתרץ דהחק יעקב סובר שהחיינו הוא ברכת השבח ולא ברכת הנהנין, ואם היא ברכת הנהנין לא שייך לברך אחר שנהנה, אך אם היא ברכת השבח כל שיש שייכות לזה שייך לברך על זה ובפרט בימים אלו שהגמ' נהיגה י"ח ע"א הוצרכו ללימוד מיוחד שלא יאסר במלאכה בימים אלו של התשלומין, א"כ חזינו דיש שיכות לימים אלו לחג.

הבה"ח מרדכי סג"ל נ"י ישיבת טשעבן ירושלים יש לציין מה שכתב הגר"צ אבא שאול זצ"ל בספרו אור לציון שביעית פרק ב' סי' ו' שמותר בשופי לשפוך כהבדלה יין של שביעית ומותר אפילו לכבות הנר בזה ולשום על עיניו כנהוג, והוא חידוש גדול לדינא עיי"ש ניומוק עמו, א"כ לפי דבריו ה"ה דמותר לשפוך יין של שביעית בעת קרית ההגדה.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד לתרגום אשר אנשיל שוורץ שליט"א
לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com
לבוטרום בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560
מי שמעוניין להצטרף לאלפי המניינים נא להתקשר למערכת

האם יש חיוב להעיר אדם שנדרס לבילי שבועות
מה שחקרתם האם יש חיוב להעיר אדם שנדרס לבילי שבועות כיון דכל מנהג טוב שקיימו חייבים לקיימו מדון נדר.

ברכת מזל טוב
להגאון המפורסם רבי שמאי קהת גרוס שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת ומרבני המערכת
לרגל שמחת לבו בהתמנות בנו הרה"ג ר' אהרן שלמה גרוס שליט"א לכהן פאר כדיון ומורה עדיק בקהל מחזיקי הדת בארה"ק ידא רעוא שיוכה לראות נחת דקדושה מכלל יוציא

הגאון רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א בני ברק מח"ס גם אני אודך נראה להעיר דבבוקץ שערי הוראה גליון ט"ז ע"פ רמ"ב כתב הגאון רבי זבולון המבורגר שליט"א שלפי מה שכתב בשער הכוונות להארי"ל דף פ"ט ע"א שלא ישן האדם בלילה הזה כלל, אפילו רגע אחד, לפי זה אין ענין להעיר מי שכבר נדרס, והפסיד המעלה שלא לישון אפילו רגע אחת בלילה הזה, אבל כשקם בודאי יכול להמשיך ללמוד אפילו שחסר לו מהתיקון, משום שעצם הלימוד בלילה הזה גדול מאוד.

ברכת מזל טוב
לאחינו היקר הבחור המופלג והמושולם נפתלי צבי אקסלער נ"י לרגל שמחת נשואיו במז"ט
עב"ג בת הרה"ג רבי יהושע הלברשטאם שליט"א בנו של כ"ק מרן אדמו"ר פאקשאוניץ - טשענסקאוויץ
דחב"ג כ"ק מרן האדמו"ר מבסטאן
ברכותינו מקרב ליבנו שילוחים שיזכה לבנות את ביתו בית נאמן בישראל מלא ברכת ה' שלא יבש המעיין ולא יקצץ האילן, אילנא דברבא ריע בוך נטעי אבות המשפחות
מחבר: 1/16

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרב דוד שלום אליעזר קליין שליט"א לונדון לרגל שמחת נשואי בתו עב"ג הבה"ח דוד שטרדאח נ"י בנו של הרב אהרן שמואל שליט"א אנטוורפן ידא רעוא שבזכות זכיון רבבות ירוה נחת מכלל יוצאי הלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב לעילוי נשמת הרב החסיד יחזקאל בן הרב דוד ז"ל רייך נלב"ע י"ב סיון ת.נ.צ.ב.ה. הונצח ע"י נכדיו הרב משה רייך שליט"א ירושלים הרב יחזקאל רייך שליט"א ירושלים

גליון זה נודב ע"י הרה"ג רבי אברהם שפיצ'ר שליט"א ירושלים לרגל שמחת נשואי בתו תחי' עב"ג הבה"ח מורדני יצחק ישראל נ"י בנו של הרה"ג רבי שלמה ישראל שליט"א קרית צאנז נתניה ידא רעוא שבזכות זכיון רבבות ירוה נחת מכלל יוצאי הלציו ויצליח בכל אשר יפנה